

Universitätsbibliothek Paderborn

Res Gestae Illvstrissimo-||rvm Martyrvm, Con-||fessorvm Atqve Sancta-||rvm Virginvm ...

Eorvm Praecipve, Qvae Per|| R. P. L. Surium sex Tomis compraehensae
sunt:|| et nunc restrictis verborum ambagibus ... ad ... D.|| Caesaris
Baronii Chronologiam|| digestae ac in quatuor Tomos distributae

Lippeloo, Zacharias

Coloniae, 1595

VD16 ZV 18288

S. Theodoræ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-43699](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-43699)

MARTYRIVM S. THEODORAE
 ginis. à S. Ambrosio scriptum lib. secundo de
 nibus. Passa autem est quarto Kal. May, &
 Alexandria non Antiochia. quemadmodum
 riorum vitio in Ambrosio legitur.

28 Aprilis.

NVper Alexandrię virgo quãdam incen-
 pulchritudine, quo magis virorũ
 conspectũ eo ampliũ incendebat.
 tudo enim audita, nec visa, plũs desideratur
 stimulis cupiditatum amoris & cognitionis
 & nihil occurrit, quod minũs placeat, & pla-
 tur esse quod placeat, quod nõ iudex oculis
 rat, sed animus amator exoptat. Itaque san-
 go, nõ diutiũs alerentur potiendę spe cupi-
 integritatem pudoris professa, sic restituit
 borum facies, vñ nõ iam amaretur, sed pro-
 Ecce persecutio. Puella fugere nescia, certè
 nõ incideret in insidiatores pudoris animi
 tutem parauit tam religiosa, vt morrem ex-
 rret: tam pudica vt expectaret. Venit coram
 Maxima omnĩũ expectatiõ. Producitur pu-
 plex professa certamẽ & castitatis & religio-
 vbi viderunt constantiam professionis, ma-
 doris, paratam ad cruciatus, erubescerent
 spectus, excogitare cõperunt quemadmodum
 cie castitatis religionem tollerent, vt cum
 lissent, quod erat ampliũ, etiam id eriperent
 reliquerant. Aut sacrificare virginem, aut
 prostitui iubent. Quomodo deos suos esse
 sic vindicant? aut quemadmodum ipsi vir-
 itã iudicant? Hic puella non quòd de religio-
 bigeret, sed de pudore trepidaret, ipsa se
 agimus? Hodie aut martyr, aut virgo alia

Theodora
 virginitatẽ
 proficitur.

Duplex cer-
 tamen casti-
 tatis & reli-
 gionis.

DORE
 ORAE
 secundo de
 May. et
 admodum
 dam inco
 virorū
 debeat. P
 sideratur
 ognitione
 eat, & pl
 ex oculis
 raque san
 e spe cup
 e restim
 r, sed pro
 scia, cert
 oris anim
 mortem n
 emit coro
 ducitur p
 s & relig
 fionis, m
 ubescen
 nemadmo
 nt, vt cum
 id erip
 ginem, au
 eos suos
 itm ipsi
 d de relig
 et, ipsa
 t virgo alit

inidetur corona. Sed nec virginis nomen agnosci-
 tur, ubi virginitatis auctor negatur. Nam quemad-
 modum virgo, si meretricem colas? quemadmo-
 dum virgo, si adulteros diligas? quemadmodū vir-
 go si amorem peras? Tolerabilius est enim mentem
 virginem, quam carnem habere. Vtrumque bonum
 si liceat; si non liceat, saltem non homini casta, sed
 Deo simus. Et Rahab meretrix fuit, sed postquam
 Deo credidit, salutem inuenit. Et Iudith se, vt ad-
 uero placeret ornavit: quæ tamen quia hoc reli-
 gione, non amore, faciebat, nemo eam adulteram
 adocuit. Bene successit exemplum. Nam si illa
 quæ se commisit religioni, & pudorem seruauit &
 pariam: fortassis & nos seruando religionem ser-
 uabimus etiam castitatem. Quod si Iudith pudici-
 tiam religioni præferre voluisset, perditam patriam,
 etiam pudicitiam perdidisset. Itaque talibus in-
 formata exemplis simul animo tenens verba Do-
 mini, quibus ait: Quicumque perdidit animam
 propter me, inueniet eam: fleuit, tacuit, ne eam
 loquentem adulter audiret: nec pudoris elegit
 mortem, sed Christi recusauit. Existimate, vtrum
 adulterare potuerit corpus, quæ nec vocem adulte-
 ræ, iam dudum verecundatur oratio mea, & quasi
 aure gestorum seriem criminofam atque expla-
 nare formidat.

Claudite aurem virgines: ducitur puella Dei ad
 lupanar: sed aperite aurem virgines Dei: Christi
 virgo prostitui potest, adulterari non potest. Vbi
 dicitur Dei virgo est, Dei templum est, nec lupanaria
 inueniuntur, sed castitas etiam loci abolet
 inueniuntur. Ingens petulantium concursus ad forni-
 cationem. Discite martyrum miracula sanctæ virgines, de-
 scite locorum vocabula. Clauditur intus columba,

Meretricem
Venerè di-
cit.

Iof. 2. & 6.
Iudith 10.

Adducitur
ad lupanar
s. virgo.

strepunt accipitres foris: certant singuli, quis
dam prius inuadat. At illa manibus ad celum le-
tis, quasi ad domum venisset orationis, non ad
dinis diuersorium: Christe, inquit, qui domum
virgini feros leones, potes etiam domare homi-
feras mentes. Chaldæis rorauit ignis, Iudæis
da suspendit, misericordia tua, non natura sua
fanna ad supplicium genu fixit, & de adu-
triumphauit: aruit dextera, quæ templi tuum
violabat. Nunc templum ipsum attractatur
ne patiaris incestum sacrilegij, qui nõ passus
tum. Benedicatur & nunc nomen tuum, vt
adulterium veni, virgo discedam. Vix com-
rat precem, & eccè vir militis specie terribi-
rupit. Quemadmodum eum virgo vt vidit,
it, cui populus tremens cessit? Sed non illa
mor lectionis: Et Daniel, inquit, supplicium
fanna spectaturus aduenerat, & quæ populat
nauit, vnus absoluit. Potest & in hoc lupi
ouis latere. Habet & Christus milites suos,
legiones habet. Aut fortassè percussor intra-
verere anima; talis solet martyres facere. Qui
fides tua te saluam fecit. Cui miles, ne qua
as foror. Frater huc veni, saluare animam, non
dere. Serua me, vt ipse serueris. Quasi adu-
gressus, si vis, martyr, egrediar. Vestimenta
mus: conueniunt mihi tua, & mea tibi, sed vt
Christo. Tua vestis me verè militem faciat,
virginè. Benè tu vestieris, ego melius exuat,
persecutor agnoscat. Sume habitum, qui ab-
foeminam: trade, qui consecret martyrem.
re chlamydem, quæ occultet membra virgini
uet pudorem. Sume pileum, quod regat cruce
condat ora. Solent erubescere, qui lupanar

Teclá dicit.

Daniel. 3.

Ios. 3.

Daniel. 13.

Vide egregij
militis ex-
emplum.

DORA
guli, quis
ad celum
nis, non ad
r, qui dorm
lomare h
is, Iudae
natura sua
de adulter
empli tui
cractatur
no passus
uum, vt q
Vix com
cie terru
vt vidit
non illa
supplic
ia popul
hoc lupi
ites suos,
fflor intra
es facere. C
es, ne qua
animam. M
Quasi adu
veltimenta
a tibi, sed
rem faciat
elius exu
um, qui ad
martyrem
mbra virg
d regat
i lupanar

rit. Sanè cum egressa fueris, nè respicias retro, me-
mor vxoris Loth, quæ naturam suam, quia impudi-
cos licet castis oculis aspexit, amisit. Nec vereare,
nè quid pereat sacrificio. Ego pro te hostiam Deo
reddo, tu pro me militem Christo. Habes bonam
militiam castitatis, quæ stipendijs militat sempi-
ternis: lorica iustitiæ, quæ spiritali munimine
corpus includat: scutum fidei, quo vulnus repellas:
galeam salutis. Ibi enim est præsidium nostræ salu-
tis, vbi Christus: Quoniam mulieris caput vir, vir-
ginitis Christus.

Et inter hæc verba chlamydem exiit: suspectus
tamen adhuc habitus & persecutoris & adulteri.
Virgo ceruicem, chlamydem miles offerre. Quæ
pompa illa, quæ gratia, cum in lupanari de marty-
rio ceciderent? Addantur personæ, miles & virgo,
hoc est, dissimiles inter se natura, sed Dei miserati-
one conformes, vt compleatur oraculum: Tunc lu-
pi & agni pascentur simul. Ecce agna & lupus non
solus pascentur simul, sed etiã immolantur. Quid
mutata? Mutato habitu euolat puella de laqueo: &
egreditur de lupanari virgo, sed Christi. At illi, qui
videbant oculis, & non videbant corde, ceu rapro-
res ad agnam, lupi fremere ad prædam. Vnus, qui e-
rat immodestior, introiuit: sed vbi hausit oculis rei
verum: Quid hoc, inquit, est? Puella ingressa est,
vir videtur. Ecce non fabulosum illud, cerua pro
virgine: sed quod verum est miles ex virgine. At
etiam audieram, & non credideram, quòd aquam
Christus in vina couertit. Iam mutare coepit sexus.
Reuertamus hinc, dum adhuc qui fuimus, sumus.
Nihil & ipse mutatus sum qui aliud cerno quàm
credo? Ad lupanar veni, cerno vadimonium: & ta-
men mutatus egrediar: pudicus exibo, qui adulter
intra-

Vide certa-
men pieta-
tis.

Esa. 66.

Ioan. 4.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

intraui. Iudicio rei, quia debebatur tanto coronæ victori, damnatus est pro virgine, qui pro virgine comprehensus est. Ità de lupanari non solum uogo, sed etiam martyres exierunt.

Certant inter se virgo & miles de acce.

Fertur puella ad locum supplicij cucurrisse, et taffe ambos de nece, cum ille diceret: Ego sum iustus occidi: te absoluit sententia, quando me sententiasti. At illa clamare: Non ego te mortis vadem elegi, prædem pudoris optaui. Si pudor quæritur, non meo nexu: si sanguis exposcitur, fideiussorem non habeo: habeo vndè dissoluam. In me lata est ista sententia, quæ pro me lata est. Certè si pecuniæ teiussorem dedissem, & absente me iudex tuum sum fœneratori adiudicasset, eadem me sententia conuenires, meo patrimonio soluerem tuos. Si recusarem, quis me indignam morte censuerit? Quanto maior est capitis huius vsura? Mortuus nocens, nè mori alius nocens. Nihil hic medium hodiè aut rea ero tui sanguinis, aut martyr meus. citò redij, quis me audet excludere? Si mortuus es, quis audet absoluere? Plus legibus debetis non solum fugæ meæ, sed etiam cordis alienæ. Si uiuunt membra morti, quæ non sufficiebat tui. Est in virgine vulneri locus, qui non erat coram. liæ. Ego opprobrium declinaui, non martyrii. mihi cessi. Vestem, non professionem mutaui. Quod mihi præripis mortem, non redemisti me. Si cum uenisti. Caue quæso contendas, caue contendere audeas. Noli eripere beneficium, quod tibi est. Dùm mihi hanc sententiam negas, illam tuis superiorem. Sententia enim, sententia potest ore mutatur. Si posterior me non tenet, tenet prior. Possumus vterque satisfacere sententiæ. prius patiaris occidi. In te non habent aliam

ererceant, poenam: in virgine obnoxius pudor est. Itaque gloriosior eris, si videaris de adultera martyrem fecisse, quàm de martyre adulteram reddidisse.

Quid expectatis? Duo contenderunt, & ambo vicerunt: nec diuisa est corona, sed addita. Ita sancti martyres sibi inuicem beneficia conferentes, altera principium martyrio dedit, alter effectum. At etiam Philosophorum gymnasia Damonem & Pythagoram in cælum ferunt: quorum vnus cum esset morti adiudicatus, cõmendandorum suorum tempus poposcit. Tyrannus autem astutissimus, quod reperiri non posse existimaret, petiuit vt sponsorem daret, qui pro se feriretur, si ipse faceret moram. Quid de duobus præclarior, nescio. Vtrumque præclarum. Alter mortis vatem inuenit, alter se obtulit. Itaque dum reus moram supplicio faceret, fideiussor vultu sereno mortem non recusat. Cum duceretur, amicus reuertitur: ceruicem substituit, colla subiecit. Tunc admiratus tyrannus chariorem Philosophis amicitiam, quàm vitam fuisse petiuit, vt ipse ab his, quos damnauerat, in amicitiam reciperetur. Tanta virtutis est gratia, vt & tyrannum inclinaret. Digna laude, sed minora nominis. Nam illic ambo viri: hic vna virgo quæ primo etiam sexum vinceret. Illi amici, isti incogniti. Illi tyranno vni se obtulerunt, isti pluribus, hoc etiam crudelioribus, quòd ille pepercit, isti occiderunt. Inter illos in vno obnoxia necessitas, in his amborum volútas libera. Hoc quoque isti prudentiores, quòd illis studij sui finis, amicitiae gratia: illis, corona martyrij. Illi enim certauerunt hominibus, isti Deo.

Vide Valerium
Maximū
lib. 4. cap. 4.

VITA